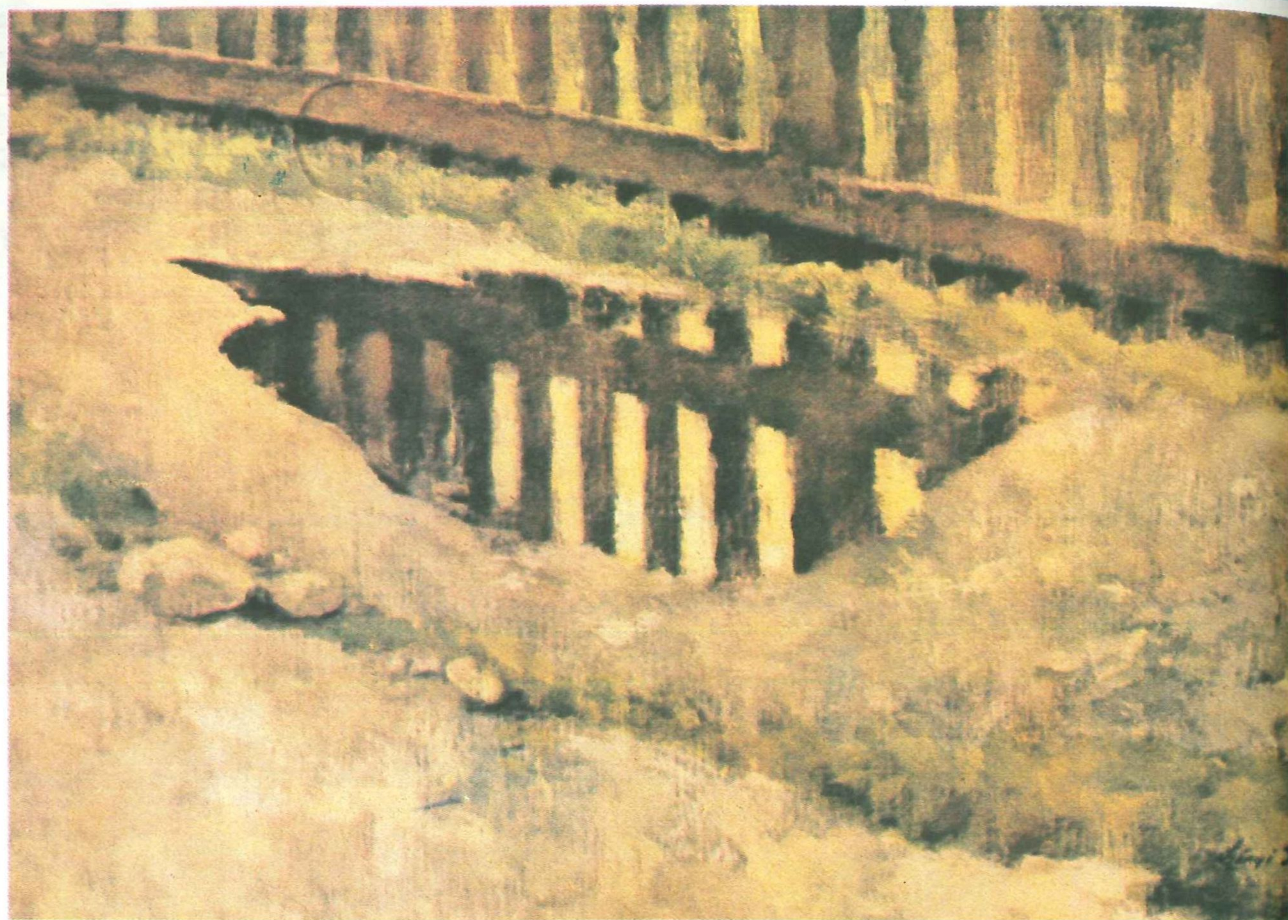
kisdobos

1989. SZEPTEMBER

KISDOBOS KÉPTÁR

Szőnyi István (1894–1960): Eső után

A Dunakanyar festőjeként is ismert művész csendes, meghitt hangulatot árasztó tájképei közül most egy olyat mutatunk be, amelynek tárgya nem a hatalmas folyam, nem a nagy hegyek, hanem a világnak egy egészen piciny darabja. Egy léckerítés részlete és egy fényes-tükrös tócsa, A pontos megfigyelő számára ez a kis részlet is sokat tud mesélni. Szinte látjuk az újra előbukkanó napot, a gőzölgő földeket, a száradó fűszálat, az újra benépesülő falusi udvart. Pedig csak néhány léc, néhány kavicsdarab, s egy tócsa, a zöld, a barna és a sárga néhány árnyalatával megfestve.

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége lapja a 6–10 éveseknek. XXXVIII. évf. 7. sz. Főszerkesztő: **Jani Gabriella.** Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó. Felelős kiadó: **dr. Király G. István.** Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16. 1374, telefon: 116-660. Készült a Kossuth Nyomdában 89.0375. Felelős vezető: Bede István vezérigazgató. Index: 25442, HU ISSN 0450-3287.
A szerkesztőség címe: VI. Népköztársaság ú. 105. 1062, telefon: 428-555. **Levélcím:** Kisdobos szerkesztősége, Budapest, Postafiók 100. 1502. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest XIII., Lehel út 10/a. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra. Megjelenik évenként tíz alkalommal. Előfizetési díj egy évre 150 Ft.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlap **Gyulai Líviusz** illusztrációja Benedek Elek meséjéhez.
A szerkesztőség munkatársai: Ferenczy Ágnes, Gaál Ödönné, Kóka Rozália, Salát Anna.

Kányádi Sándor

Madármarasztaló

Nyári-kék
őszi ég
nézi a
tó vizét;
tó vize
őrzi még
nyári nap
melegét.
Őszi ég,
nyári nap
színarany
sugarak,
ugye még
nem hagy itt,
ugye még
melegít
éltető
sugarad.
És veled
itt marad
bár egy-két
hetet még,
ha lehet,
halogat.
Őszi ég
messzi kék
útjait
keresőn,
messzi kék
messziség
hangjait
figyelőn,
ugye még
itt marad
te sok szép
madarad.

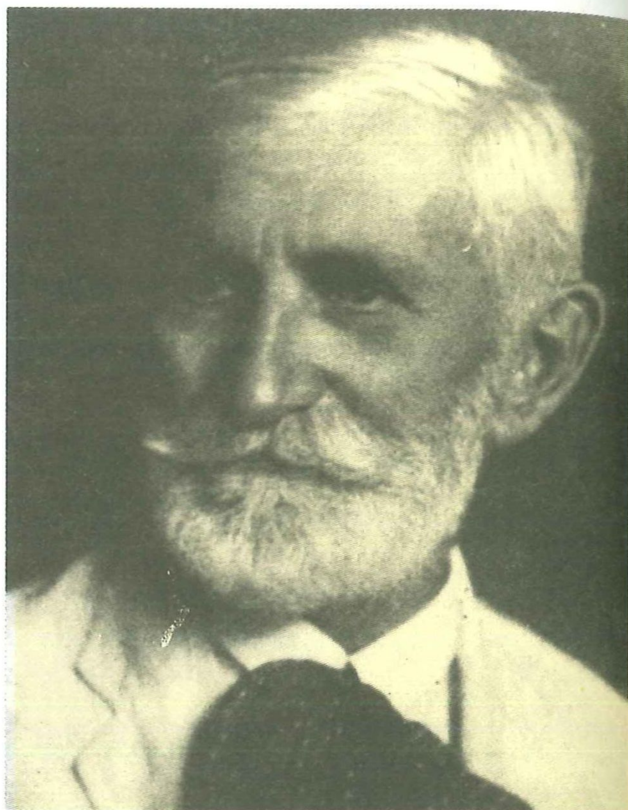

Fotó: Dr. Kapocsy György

Benedek Elek

Olvastam, mint a víz

Ezzel a két írással emlékezünk a 140 éve született íróra

Sokszor nézem, figyelem a 7-8 éves fiúkat, az arcukat, a beszédjöket, méregetem szemmel a nagyságukat (jobban mondva: a kicsinységüket), s meg-megdöbbenek: de pirinkó kis fiúcska lehettem én, amikor először hagytam el a szülei házat! Hogy is történhetett ez? Az bizony úgy történt, hogy alig voltam hétéves, végesvégig kitanultam a kisbaconi iskolát. Ha száz esztendeig üldögélek a homályos, apró ablakú szobácskában, akkor sem ragad rám ott több tudomány...

– Hiszen ez a fiúcska úgy olvas, mint a víz – mondotta Benkő Ádám az édesapámnak. – Okvetlen fölveszik a harmadik elemibe.

Hát bizony csak ennyi tudományt adott akkor a falusi iskola. Aki végigjárta, azt a kollégiumban felvették harmadik cellistának. Így nevezték az elemi osztályt. Itt, a cellában, készítettek elő a kollégiumra. A diákságra...

Hát, ott állottam nagytiszteletű Kis Ferenc rektorprofesszor uram előtt. Erős, hízásnak indult, széles vállú, alacsony termetű, nagy kerek fejű ember volt.

Később sokszor tapasztaltam, hogy néha az egyik szeme mintha villámokat szórna, a másik meg ugyanakkor mosolyogna. A tapasztalatlan diák csak a villámokat látta, de az öregek jól tudták, hogy már derül az ég, mindjárt felragyog a szivárvány; ott mosolyog a szivárvány, a megbocsátás szivárványa a másik szemében.

Most, e pillanatban, amikor én remegve állok előtte, mind a két szeme mosolyog. Sőt, ha jól szemlélém, nevet is ez a két kerek, fekete szem.

– No, Huszár uram – szólította meg nyájasan édesapámat –, nekünk hozta ezt a kis fiút? Nekünk, ugy-e?

– Elhoztam volna, ha felvenné nagytiszteletű uram. Hogyha a harmadik elemibe lehetne...

Ni, most már csakugyan nevet ez a két fekete szem!

– A harmadikba? Kicsike még ez a fiú, Huszár uram.

– Úgy olvas, mint a víz, nagytiszteletű uram.

– Megpróbáljuk, meg. Gyere csak, kicsi fiam, előbbre.

Bizony, előbbre kellett mennem, mert idáig az édesapám háta mögül kukucskáltam elé.

Kezembe nyomott egy rettentő nagy könyvet.

– Nyisd fel, fiam s olvasd, amit ott találsz.

Isten csudája, hogy a könyv ki nem esett a kezemből. A szemem káprázott, a betűk összevissza táncoltak. Csupa ismerős betűk voltak, de a szavak idegenek. Szerencsére, mellém állott a mi tiszteletesünk s bátorított.

– Ne félj, fiam. Deákul van írva ez a könyv, de a betűje magyar. Csak olvasd bátran.

Egyszerre csak – mit gondoltak, mit nem – a betűk félbehagyták a táncot, s én el kezdtem olvasni:

Kuo uskue tandem abutere Czatilina patientia nostra?

Én olvastam tovább, mint a víz. A nagytiszteletű úr (amint később hallottam) a hasát fogta nevettében (szóval, nemcsak a szeme tudott nevetni), amikor aztán egy egész oldalon végigszáguldottam, barackot nyomott a fejemre s mondta:

– Elég volt, fiam. Beveszlek a harmadikba.

Gimnázista olvasómnak nem kell magyaráznom, hogy mért fogta a hasát nevettében a nagytiszteletű. Mert azok tudják, hogy azt a sort, amit idejegyeztem, így kell olvasni: Kvo uszkve tandem abutére Katilina paciencia nosztra. Meddig élsz még vissza a türelmünkkel, ó Czatilina? De hát honnét tudjam azt én, amikor még majd csak két esztendő múlva avatnak a latin olvasás titkaiba? Hát még mennyi víz folyik le a Küküllőn, amíg megtudom, hogy az a „kvo uszkve” egy híres római szónok beszédének ez első sora, s hogy az a Katilina, kit én Czatilinának olvastam, egy ármányos lelkű ember volt?

Részlet a Régi szép diákélet című könyvből

Benedek Elek

A várépítő meg a forrásfakasztó tündér

Sok ezer esztendővel ezelőtt két tündér lakott a Tartod nevű hegyen. Ez a két tündér örökösen versengett egymással, s különösen azon versengettek, hogy melyik szebb a kettő közül. Hát bizony nehéz lett volna ezt eldönteni, mert mind a kettő egyformán szép volt. Azt mondta egyszer az egyik tündér:

– Ha már nem tudunk megegyezni abban, melyik szebb kettőnk közül, próbáljuk meg, melyik végez szebb munkát. Az legyen aztán a szebb is.

Nosza, az egyik tündér gyönyörű szép várat épített a Tartod hegy tetejére. Kőből meg vasból építette, de sem a kő, sem a vas nem látszott, úgy elborította arannyal, ezüsttel, gyémánttal. Csak ablak kilencszáz volt rajta, s szüntelenül forgott a sarkán. A másik tündér nem épített várat, hanem forrást fakasztott a hegy tövében, mégpedig mindenféle betegséget gyógyító forrást. Amikor éppen mind a kettő kész volt a maga munkájával, akkor ért oda egy öregember, s bezzeg mindjárt közrefogták, s kérték, hogy mondjon ítéletet: szebb munkát melyik végzett.

– Ugye, az én váram a szebbik? – sürgette a várépítő.

A vándor azonban nem is válaszolt, mert majd elepedt a szomjúságtól. Lehajolt a forráshoz, ivott belőle, s ím, egyszerre eltűnt a szomjúsága, vége volt a fáradtságának, úgy felüdült, hogy egészen fiatalnak érezte magát.

– Hát bizony – mondta a vándor –, ez a forrás a szebbik, mert ez a hasznosabb.

Hej, szörnyű haragra lobbant a tündér! Egyszeribe kiszedte a vár alapköveit, s abban a pillanatban összeomlott a vár, híre-pora sem maradt, ám megmaradt a forrás a hegy tövében, s a szomjas emberek ma is áldva áldják azt a tündért, aki a forrást fakasztotta.

Gyulai Líviusz rajza

Koltói Ádám

A szép szó hatalma

Élt a hegyek közötti faluban egy lány, aki széllel szálló dalával nyugalmat varázsolt az emberek lelkébe. Amikor kimentek a határba dolgozni, őt hallották, s hangjára derűsebben haladt a munka.

Egyik hajnalon ijesztő csend ébresztette a falu népét. Megrémültek, mert mindjárt tudták, hogy a gonosz Kőkirály rabolta el a lányt. Három szabadítót jelöltek ki.

Először a Bajnok indult a Kőkirály várához. De roppant erejével sem tudta elgörgetni a sziklákat a kapu elől.

Őt követte az éles eszű Tudor, de cselvetését megneszelték a Kőkirály őrei. Előviharzott ekkor a Vitéz.

– Én a fegyverem élével vágok utat!

A hadiszerszám kicsorbult...

– Ki hozza vissza békénket?! – sránkoztak az emberek. Erre halkan előlépett a szép beszédű Diák.

– Te? – legyintettek a falubeliek. – Hisz nem vagy erős, sem furfangos. Fegyvered sincs...

– De van. Ez a legerősebb, mert a legméltóbb az emberhez: a szép szó.

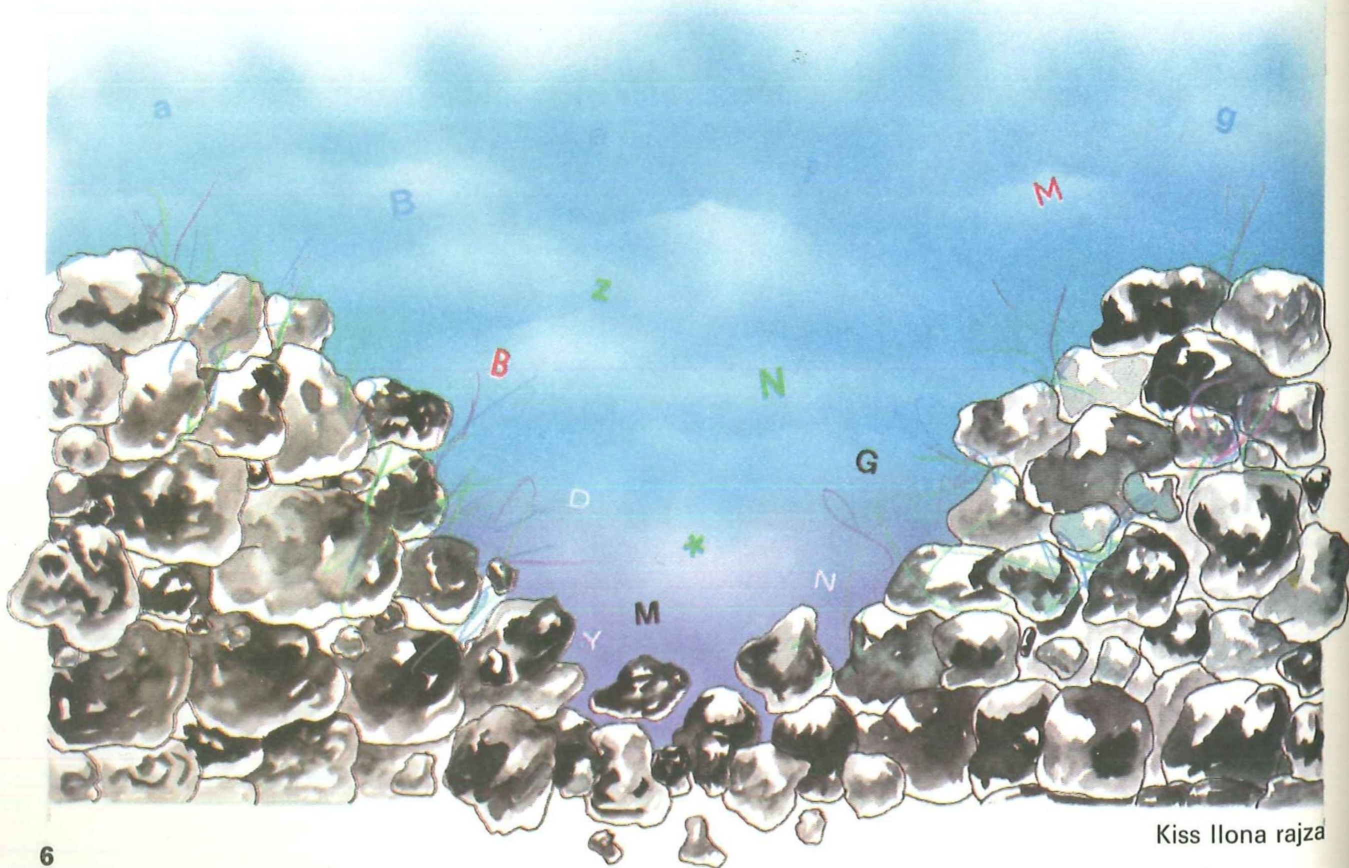
A hegy lábáig ment. Ott felcsendült a hangja:

Ha szépen szólok, jóért szólok.
Ha jóért szólok, másért szólok.
Ha másért szólok, bátran szólok.
Ha bátran szólok, híven szólok,
Ha híven szólok, szépen szólok.

Messze szálló szavai összeroppantották a sziklákat, megrendítették a várfalakat, összetörték a kegyetlen Kőkirály szívét. Kiszabadult a lány. Futottak le a völgybe, s együtt énekelték:

Nagy erő a tiszta szó,
mert benne él mind a jó:
kedvesem és anyám,
barátom és hazám.

Az emberek pedig újra kimentek a határba, s nyugalomban dolgoztak tovább.

Kiss Ilona rajza

Rákosi Viktor

Az őszi ködben

1849. október közepe táján az apám faluról bement a szomszéd kis városba, valamit bevásárolni. Egy birtokos úrral mentek be, s halkan beszélgettek arról, hogy vajon mi újság a nagy világban, – ami alatt azt a kis világot értették, amely mindennél drágább volt nekik a világon, a hazájukat. Az utolsó hírek, amelyek hozzájuk jutottak, a világosi fegyverletételről, Kossuth és Bem Törökországba meneküléséről szóltak. Azóta nem mozdultak ki kis falujukból, mert a hazai események iránt még érdeklődni is gyanús volt a hatalom előtt. S otthon a négy fal közé zárva, a magyar ember legalább annak az illúziónak élhetett, hogy ez az ő kis házikója talán szabad haza földjén áll. Kocsijuk beállt a fogadóba, s ők dolgukat végezni indultak. Délben apám a fogadó ebédlőtermében várta barátját. Egyszerre csak megjelenik, halálsápadtan és tántorogva. Apám eléje siet:

– Mi bajod?

– Semmi. De fogass rögtön és induljunk haza.

Pár perc múlva sebes ügetésben indultak kifelé a városból. Amint a vámsorompót, ahol katonaság vizsgálta meg az útleveleket, elhagyták, apám barátja két tenyerébe temette az arcát és sírni kezdett.

– Az istenért, mi bajod? Beszélj!

A jóbarát nem tudott szólni, de elővett a zsebéből egy bécsi lapot és átadta apámnak. És apám olvasta benne Komárom kapitulációját és az aradi tábornokok kivégzését. Aztán a két ember (mindenik túl volt már a negyvenen) átölelte egymást és sírt.

Egy félóra múlva mondott az apám annyit:

– Hátha nem igaz?

– De igaz. Beszéltem komáromi kapituláns honvédekkel.

– De a kivégzések?

– Azt hivatalosan publikálták a városban.

Erre mély csönd támadt. Többet nem beszéltek. Átkeltek egy vizen, át az erdőn és hegyen, és beértek a falu határába. A hegyi szőlőkben szüretelés folyt, s a leányok dalolva hordták a puttonyt. A mezőn a kukoricát törték, és a kései szántást végezték. Az erdőben hallatszott a kalapácsolás: fákat döntöttek le. A jóbarát megragadta apám karját.

– Nézd, nézd! – kiáltott és szemében láng lobbant föl, amely egyszerre felszárította a könnyeket – a hegy, az erdő, a víz elzár minket a világtól. S ilyen zug van az országban ezer, tízezer, ahol a nép tovább dolgozik, tovább danol, tovább él. Akaszthatnak, lőhetnek, bebörtönözhetnek bennünket, de ki nem irthatnak. A nép megőrzi szívében a hazaszeretetet és tűzhelye körül a nemzet nyelvét. Utódai elsokasodnak és talpra állítják a hazát. Magyarország újjá fog születni a nép által.

Prófétai ihlettel beszélt, s arca sugárzott. Apám pedig levette a kalapját, keresztet vetett magára, csöndesen imádkozott s azt mondta rá: Ámen.

Az itt közölt részletet
a szerző Korhadt fakeresztek
c. kötetéből választottuk

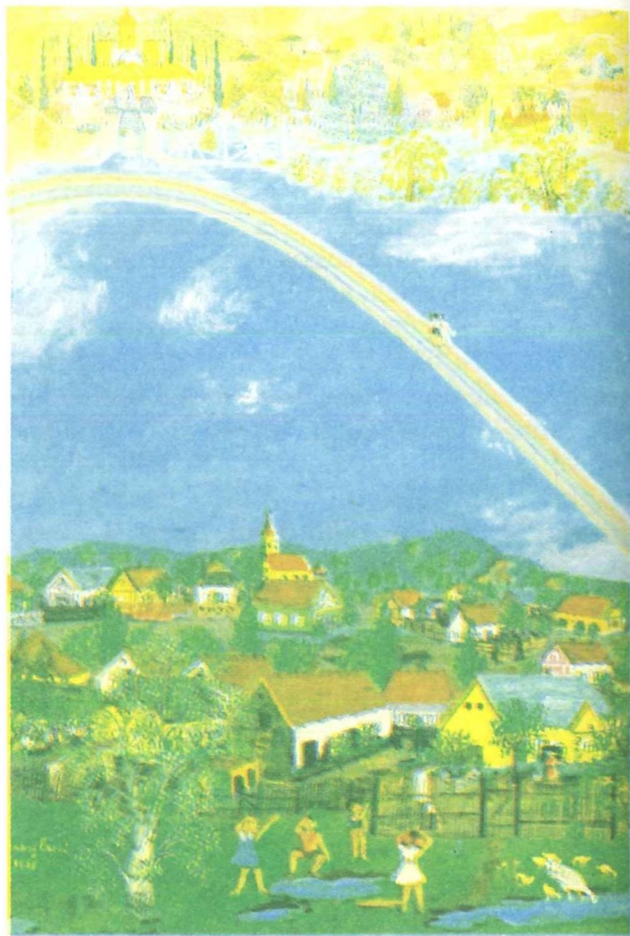

Somogyi Győző rajza

Az utolsó írás

Gyerekek vagytok még, ritkán találkoztok a halállal. Mi, a Kisdobos szerkesztői, lapunkkal mindig örömöt, vidámságot akarunk nektek szerezni. Most szomorú hírt kell veletek tudatni: Jani Gabriella, a Kisdobos főszerkesztője autóbaleset miatt meghalt. Sokan személyesen is ismertétek. Szerette a gyerekeket. Járta az országot, hogy megtudja, hogyan vélekedtek a lapról, miről szeretnétek olvasni. Ismerős azoknak is, akik csak a Kisdobost olvasták. Ezért hisszük, hogy emlékét nemcsak mi, közvetlen munkatársai, hanem olvasói is megőrzik.

Tanulás és játék

A Gyermeki Jogok Nyilatkozatának 7. pontja kimondja, hogy a gyermeknek joga van a tanuláshoz és a játékhoz.

Ritka szerencsében volt részem: olyan iskolába jártam, ahol tanulni és játszani egyszerre lehetett. Kati néninek, az elsős tanító néninek a bábozást és a néptáncot köszönhetem. Micsoda órák voltak! Magunk készítette bábokkal eljátszottuk az olvasókönyv meséit. Máig sem tudom, hogy ilyenkor tanultunk, vagy játszottunk! Később Pali bácsival detektoros rádiót készítettünk. Képzeljétek! Megszólalt... Pista bácsi a fizikaszertár és a kőzetgyűjtemény kulcsával örvendeztetett meg. Attól kezdve itt volt az én legkedvesebb birodalmam. Rengeteget tanultam ott. Sorolhatnám még a neveket, mert emlékeimben, mint nagy játékot őrzöm az iskolát.

Jó lenne hinni, hogy nektek is ilyen jó iskolába járni. Azt is jó lenne hinni, hogy mindenki eljut iskolába. De tudom, hogy vannak gyerekek – és nem csak tőlünk távoli országokban –, akik ilyen vagy olyan okok miatt nem járhatnak iskolába. Pedig amit gyerekkorban elmulasztottál, felnőttkorban kell pótolnod. Szinte látom, ahogy grimaszt vágsz, és magad elé mormolod: ki szeret iskolába járni? Ki szeret tanulni? Igen, tudom. Sokszor nincs kedve az embernek iskolába menni, megtanulni a leckét, mert kint szépen süt a nap. De erőpróba ez a javából. Le tudod-e győzni magad? Mert nemcsak játszani, tanulni is jogod van. Az így megszerzett tudás pedig a te elvehetetlen kincsed is.

Jani Gabriella

A bűvészinas

Fotók: Karasz Lajos

Sokáig, gondosan rakosgatta a kellékeit. Cilindert, kártyákat, színes kendőket, golyókat, bűvészpálcát készített a kecses fekete asztalkára. Kiment néhány percre a házi színházzá alakított szobából.

Megszólalt a zene, elaludt a villany. Belépett elegáns ruhában, mosolyogva az ifjú bűvész. Kezében nagy lánggal lobogott a fáklya. Meglengette néhányszor, s az égő fáklyából varázspálca lett. Néhány mozdulatot tett vele a cilinder felett. Most a kalapból csaptak fel a lángok. Közben sorra húzogatta ki belőle a leheletvékony kendőket.

Még fel se ocsúdhattam ámulatomból, máris kártyalapok peregtek ujjai között. Keverte így-úgy, legyezőket formált nagy gyorsasággal. Azután négy aranyos golyóval játszott. Bámulatos ügyességgel eltüntette, majd elővarázsolta őket. Végül egy kedves, mókás „virágfakasztással" fejezte be produkcióját. Úgy belefeledkeztem játékába, hogy még tapsolni is elfelejtettem. Kérdéseket zúdítottam rá: hogyan tanult meg bűvészkedni? Hány éves? Hol tanul?

Czicze Krisztián szerényen válaszolgatott:

– A Hajós Alfréd Általános Iskola 8. osztályába járok. Nyolcéves koromban kaptam karácsonyra egy Rodolfó bűvészdobozt, azzal játszottam először. Később egy iskolai ünnepségen egyik osztálytársammal bűvészkedtünk. Nagy sikerünk volt. Kedvet kaptam a komolyabb mutatványokhoz. Bűvészklubba kezdtem járni. Andrejszki Tamás a mesterem. Vele készülök az előadásokra.

– Milyen érzés a gyerekeknek játszani?

– Nagyon jó. Ha a gyerekek örülnek, én is nagyobb kedvvel csinálom.

– Mik a további terveid?

– A Madách gimnáziumban tanulok tovább. De a bűvésztudásomat is továbbfejlesztem. Ehhez még sokat kell gyakorolnom, tanulnom.

Távozóban az udvaron nyúlketreceket pillantottam meg. Mint afféle állatbarát mindjárt bekukkantottam a ládába. Két fehér nyuszi rágcsálta a füvet önfeledten.

– Húsvétra kaptuk – mondta Krisztián. – Ha majd nyúlszámot csinálok, akkor velük dolgozom.

Sok sikert, Krisztián!

K. R.

Aprók tánca

Szék: falu Erdélyben, Kolozsvár közelében van. Nemrégiben még gyakran láthattunk székieket Budapesten. A Váci utcában vagy az aluljárókban félénken, szerényen kínálgatták portékájukat, varrottasokat, szőtteseket, kerámiát. Az asszonyok fején a jellegzetes fekete kendő apró piros-zöld hímzett virágokkal. A férfiak fején szalmakalap még télen is. Aki csak itt látja őket, tán megmosolyogja furcsa viseletüket. Aki valaha járhatott Széken, soha nem felejtheti el emberségüket. Aki betérhetett ünnepnapra szépen felékesített otthonaikba, mindig vágyik oda. Aki látta táncolni, hallotta énekelni őket, az örökre szívébe zárta a széki embereket.

A székiek már hat-hét éves korukban kezdenek táncházba járni. Aprók táncának nevezik ezt a gyerekeknek szervezett bált. Itt tanulnak meg táncolni, énekelni, viselkedni. Egy széki asszony, **Kocsis Rózsi** Megszépült szegénység című könyvében így emlékezik élete első táncmulatságára:

Fotó: Kunkovács László

„A fiúk, leányok még kint voltak, szállingóztak béfelé. Mi négyen is ott álldogáltunk az udvar közepén, körülöttünk még sok gyermek. Ugrándoztak, lökdösődtek a fiúk a lányokkal. Nekem valaki jól meghúzta a hajamat. Elkiáltottam magam:

– Jaj, hogy a piszok egyen meg!

Hátrafordultam, egy akkora fiúcska, mint én, nézett rám s hebegett:

– Nem akartam úgy meghúzni, hogy fájjon. Hát hogy hívnak téged, te kicsi leány?

Akkora sapkája volt, a felét az arcának eltakarta, s úgy kukucskált ki alóla. Feltartott fejjel beszélt:

– Gyere táncolni, gyere na, ne szégyelld úgy magad! – A köntösöm ráncigálta. – Na, nem jössz? – A köntöst jól meghúzta. Mire én mondtam volna, hogy igen, már el is szaladt. Testvérem rám szólt:

– Ne várd, hogy kéreljenek, miért nem mentél?

Én büszkén mondtam:

– Nem akartam, mert nem hívott szépen.

Most a sapkás fiú az ajtóba áll:

– Hej, leányok, gyertek bé! – Reám nézett és kacagott. Én kipirultam és kacagtam.

– Ez szeret tégedet, ez lesz a te szeretőd – mondják a barátnőim, és lökdösni kezdtek, kacagtak. – Szeretős, szeretős – mondták.

Én nem szégyelltem, boldogságnak tartottam, hogy reám is nézett valaki. Ez is már valami! Most bentről jött ki egy fiú, foltos lájbi rajta, hajadonfőtt. Alighogy kidugta az orrát, a nagysapkás már kezdte:

– Te Péter, hát táncolunk?

– Táncolunk hát, ezekkel a szép kicsi leányokkal.

Huncut szőke fiúcska, kerek az orcája, a szemei olyan kicsik, alig látszódnak, vidáman kacag:

– Gyertek bé táncolni! Aztán itt künn megfáztok. Gyertek na, még vannak olyan kicsik, mint ti.

Bent nagy zaj van, kacagnak, beszélnek, még dúdolnak is, a muzsika csak úgy hallik, mintha egér cincogna egyfolytában. A négyest jártuk volna Péterrel, a nagysapkással, Sári meg én. Na valahogy összefogóztunk. Boldog voltam, táncoltam is én minden párban, igaz, az ajtó mellett hátul. Nem baj, így is jól telt."

Kóka Rozália

Bartis Ferenc

Találós kérdések

Két ujja van
vagy három?
Négy is lehet,
nem bánom,
sőt még nyolc is
s tizenhat!
Találd ki, mi
lehet az?

Villa

Aludnék én jó reggelig,
de a tyúkok nem engedik,
helyettük is én vagyok a
kétlábú ébresztőóra,
mert a hangom alt és tenor,
énekes, mint én, nincs sehol,
trágyadomb az én színpadom
s még sincs nevem a színlapon.

Kakas

Két kerekű
s nem kocsi,
húzni lehet
s nem tolni.

Taliga

Háztetőkön,
gyárak fölött
pipafüstje
szelet köröz
s ha rábukkan,
táncra perdül
s kormot szitál
ránk: emlékül.

Kémény

Kiss Ilona rajza

Fürkészoldal
FÜRKÉSZ BALÁZS
JÁTSZÓ-FÜRKÉSZ
Fürkészek, figyelem! Lépjetek be a KTOH-ba! A feltételeket a 25. oldalon elolvashatjátok.
Szeptemberben sok helyen tartanak akadály-játékot. Ezt is kipróbálhatjátok. Alakítsatok két csapatot. Egymás mögött ereszkedjetek térdelőállásba. Fogjátok meg az előttetek álló bokáját. Vonal mögül, sípjelre induljon a két csapat előre kijelölt vonalig. Az a csapat nyer, amelyik először megy át a célvonalon úgy, hogy nem szakad el a „százlábú".
ZÖLD-FÜRKÉSZ
FRUZSINA
Fürkész barátaim! Szeretnétek szép őszi levelekből faliképet készíteni? Ha igen, gyűjtsetek az utcán, az erdőben, a kertben különböző színű, alakú és nagyságú leveleket. Ezeket préseljétek le, vagy tegyétek szépen kisimítva újságpapír közé. Helyezzetek rá nagyobb könyveket azért, hogy ne pöndörödjenek össze. Lapunk októberi számában segítséget adunk a levélképek elkészítéséhez.
Tavaly ősszel nagyanyókám megtanított engem a gyümölcsök természetes tartósítására. A megmosott körtét, almát, szilvát megtöröltük. A nagyobbakat feldaraboltuk, gyékényre tettük, és napos helyen szárítottuk egészen addig, míg a gyümölcsök nedvességtartalmának nagyobbik része el nem párolgott.
Összeállította Jani Bernadette,

HÜLYE

egyedül. Kedves ez a néni. Néha még meg is mosdat. De egy valamit nem tud.

– Mit?

– Hogy minket babákat nem kell félteni a gyerekektől. Mi a gyerekek között érezzük jól magunkat.

– Oda se neki! Most már barátok vagyunk. Hozzám bármikor eljöhetsz képzeletben, így soha többé nem leszel egyedül.

Azzal elbúcsúztak, mert Zsuzsi mamája már szedelőzködött.

Útban hazafelé aztán volt miről beszélni. Zsuzsi töviről hegyire elmeséltе az édesanyjának, milyen párbeszédet folytatott a babával. Egyetlen fontos szót se felejtett ki. És mivel az anyukák azok közé a felnőttek közé tartoznak, akik mindent megértenek, a mamája szívből együttérzett a babával.

– Holnap felhívom a nénit telefonon – ígérte. – És megmondom neki, hogy most már van a babájának neve. Arra is rá fogom venni, foglalkozzon vele kicsit többet, mert tényleg unalmas lehet ott az ágyon naphosszat egyedül. Te meg este kapsz az almád mellé egy képzeletbeli almát, hogy legyen mivel megkínálnod Rézit, ha esetleg már ma meglátogat.

gyerekkoruk álmait. Az ilyen felnőttel mindent meg lehet beszélni. Még azt is megérti, hogy ma este ne húzzuk fel az órát, mert nagyon fáradt, nem akar járni, pihenne és aludna inkább. Elvégre miért ne lehetne fáradt egy óra is? Ha évek óta tiktakol, igazán jár neki egy szabadnap vagy legalább egy szabad éjszaka.

Kiről – miről is akartam mesélni?

Ja, tudom már! Zsuzsiról.

Hogy kicsoda Zsuzsi?

Egy pöttöm kislány. Alig félméter. De már az is valami. És rengeteg esze van. Képzelőereje meg akkora, hogy alig fér el a fejében.

Ha éppen mesére vágyik, és az édesanyja nem ér rá mesélni, zsib-zsub, csak odavarázsolja magának Franciskát, a nyugdíjas tündért, és az máris mesél neki. Igaz, nem egészen olyan szép meséket, mint anyu, de azért elég csinosakat. És rengeteg mesét tud. Mivel Zsuzsi is sok mesét ismer, néha az is előfordul, hogy mesét cserélnek. Így nem fogy ki a mese. Jut is, marad is.

Ez a Zsuzsi olyan gyerek, hogy még kitolni sem lehet vele. Minap, ami éppúgy lehe-

A címoldal Hegyi Márta munkája

Tegye fel a kezét, akinek nincs képzelőereje! Senki nem teszi fel? Hát persze hogy nem.

Ó, de buta is vagyok én. Majd elfelejtettem, hogy gyerekektől kérdezem. Nincs olyan gyerek a világon, akinek ne lenne képzelőereje.

Tudjátok, mire az ember felnő, néha úgy elveszti a képzelőkedvét, mint egy ernyőt vagy egy radírgumit. De amíg az ember gyerek, a fejében zsib-zsub, csak úgy zsong és zsibong a képzelet.

Ezért ért meg a gyerek sok mindent, amit a felnőtt, ha hatszor magyarázzák el neki, akkor sem érti meg.

De hisz már megint butákat írok.

Mert nem minden felnőtt ilyen.

Vannak egészen értelmes felnőttek is, akik kopatlanul megőrizték magukban a

És mind a ketten elégedetten bólogattak, hogy milyen jól elintézték ezt a komplikált ügyet.

Zsuzsi meg a mamája az ilyesmit mindig komolyan vette. Mert jól tudták, hogy egy játék fabatkát sem ér, ha nem veszik komolyan.

Tulajdonképpen egy történetet akartam mesélni Zsuzsiról. De hát ez nem is történet. Se eleje, se vége nincs. Ezért senincs történet. Ilyen ugyan sosem volt eddig, de ezentúl lesz, mert kitaláltuk. És Zsuzsi mindig azt mondja, amit az ember kitalál magának, az van.

tett tegnap, mint két hónapja, már nem emlékszem mikor: az édesanyja elvitte látogatóba egy nénihez.

És tudjátok, mi ült a néninél az ágyon?

Egy óriási nagy, porcelánfejű hajasbaba.

Lehetett a baba már ötvenéves is, de igazán nem látszott meg rajta a kora. Ezért, vagy másért, de Zsuzsi rögtön megszerette, szívesen el is játszott volna vele. Ám kiderült, hogy a babát még érinteni sem szabad, kézbe venni, dédelgetni meg kiváltképp tilos.

Azt hiszitek Zsuzsi kétségbeesett?

Volt esziben!

– Tudod mit? – mondta a babának. – Ha nem engedik, hogy idevegyelek, majd úgy játszunk, mintha engednék. Jó?

Persze nem hangosan mondta, csak úgy gondolatban. De a baba azért értette. Lehet, hogy még biccentett is. Zsuzsi meg zsib-zsub, képzeletben az ölébe ültette, és tovább társalgott vele, ugyancsak képzeletben.

– Mindig ilyen szigorúak hozzád? – kérdezte.

– Mindig! – mondta a baba. – De csak azért, mert féltenek. Én egy nagyon drága baba vagyok. Ami cseppet sem öröm ne-

kem. Mert mi hasznom belőle, ha folyton óvnak, de sohasem kényeztetnek? A néni, aki megvett, még nevet sem adott nekem.

– Adok én neked nevet, ne félj – vigasztalta Zsuzsi. – Te leszel a Rézi baba.

– Rézi, Rézi, Rézike – ízlelgette új nevét a baba. – Igazán szép nevet találtál nekem. Honnan vetted?

– A szívem súgta a fejemnek.

– Jaj, de jó, hogy súgta. Így legalább újra van nevem.

– Hát már volt?

– Volt bizony, több is. Sok gyerek fogadott pajtásául, mielőtt idekerültem, s mind adott nekem valami szép nevet. De a gyerekek sorra felnőttek, és a régi neveimet mind elfelejtettem.

– A régi gyerekeket is elfelejtetted?

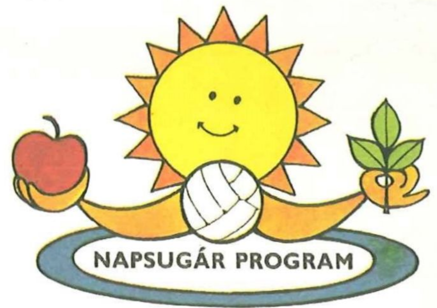
– Azokat nem. Azokat ma is szeretem. Hanem mi babák úgy vagyunk vele, hogyha más helyre kerülünk, nyomban elfelejtjük a régi nevünket, hogy az új helyen új nevet adhassanak nekünk. De csak gyerek adhat nekünk nevet. És a néni nem gyerek.

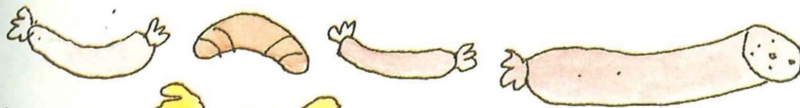
– Akkor épp jókor jöttem ide.

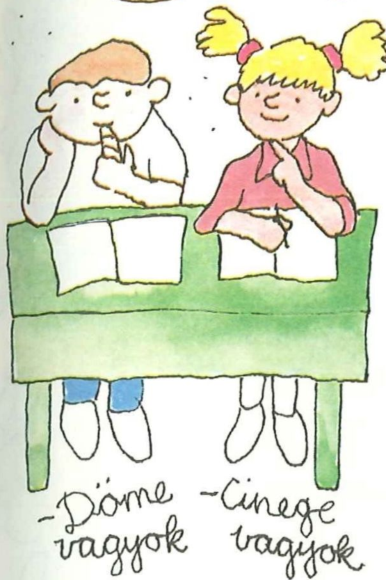
– Nagyon jókor. Már úgy unatkoztam

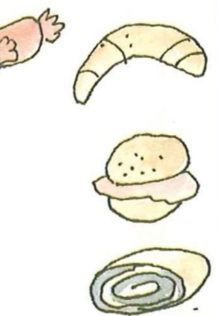

DAGI DÖME TÍZÓRAIZIK

Döme kedves, dundi kisfiú volt. Nagyon szeretett enni. Amikor elsős lett, az 1. b-be került. A tanító néni vékony, sovány kislány mellé ültette.

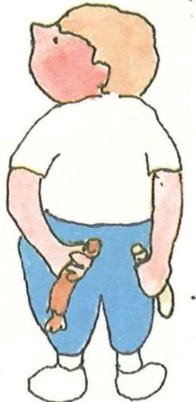
Az első órán egymással ismerkedtek a gyerekek. Döme csak egy dologra gondolt állandóan: mikor eheti meg a tízóraiját. Amikor a tanító néni máshová nézett, be-bekapott egy kiflidarabot.

– Nem szabad enni – súgta Cinege.

Döme megvonta a vállát, és újra bekapott egy falatot.

Egyszer csak hallja a nevét. Nem tudott megszólalni.

– Ejnye, Döme, hát te eszel? Óra alatt nem szabad enni – mondta a tanító néni, és leültette a fülig elvörösödött kisfiút.

Végre kicsengettek. A tanító néni becsukta a naplót, és így szólt:

– Most mossatok kezet és tízóraizzatok!

Döme nem vesztegette az időt kézmosással. Kitette a padjára a tízóraiját. A tanító néni összecsapta a kezét:

– Ezt mind meg akarod enni?

– Dagi Döme!

– Ezért vagy te ilyen dagi! – mormolta Cinege.

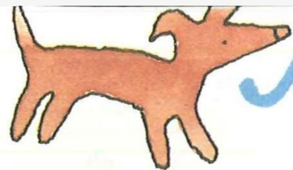
– Nem vagyok dagi! – csattant fel sértődötten Döme.

Bánatában egyszerre bekapott egy egész tojást.

Mit tanácsolnátok Döménak? Rajzoljátok le, ti mit szoktatok tízóraizni!

Kalmár István rajza

A kutya, a macska meg az egerek

Egyszer a kutyának fontos dolga akadt. Mielőtt elment volna otthonról, rábízta a levelét a macskára. Vigyázzon rá, míg ő távol lesz. A macska őrizte a levelet, őrizte, de egyszer neki is valami dolga került. Elment az egerekhez a levéllel:

– Kérlek benneteket, egerek, vigyázzatok erre a levélre, míg odaleszek!

Az egérfiak nem tudták, hogy micsoda is az a levél, rágcsálni kezdték. Rágták, rágták, addig rágták, hogy mind széjjelrágták.

Hazakerült a macska. Kérte a levelet az egerektől. Uram fia! Az egérfiak mind összerágták. Megharagudott a macska, kezde űzni az egereket. Azok mind szétszaladtak ijedtükben.

Hazajött a kutya, kérte a levelét a macskától. Panaszolta a macska:

– Hallgasd meg, hogy jártam kutya pajtás!

Hij, a kutya méregbe gurult, kezdte kergetni a macskát. A macska ijedtében felfutott az első fára. Azóta haragszik a macska az egerekre, a kutya a macskára.

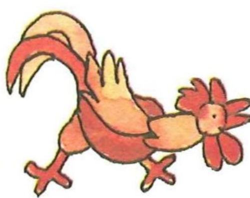
Székely népmese, átdolgozta Kóka Rozália

Mondókák

Kölesmagot válogattam,
Találd el, miért!
Odajött a szarka,
Találd el, miért!
Odaszállt a veréb,
Találd el, miért!
Aztán jött a kakas,
Találd el, miért!
Felkaptam egy pálcát,
Találd el, miért!
Szétzavartam őket,
Találd el, miért!

Mese, mese mátka,
Fekete bogárka.
Úri bunda, kopasz ürge,
Mars be a lukba most!
Eddig volt,
Mese volt,
Szedd ki, ami benne volt!

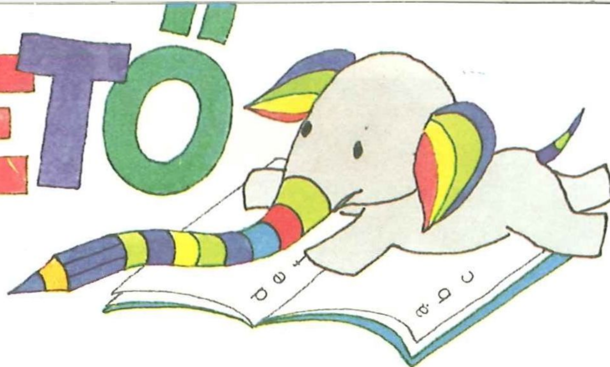

Kalmár István rajza

BETŰZGETŐ

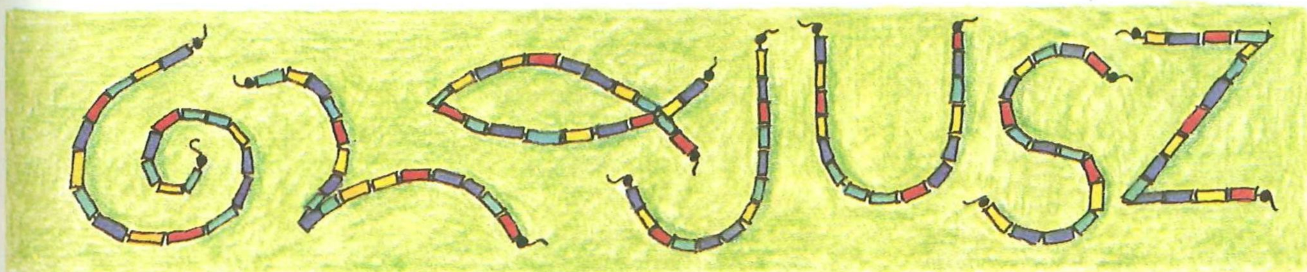
Az első osztályosok oldala

Szervusz! Ha még nem ismernél, bemutatkozom: Cerufánt vagyok, az első osztályosok barátja. Ez a mi oldalunk. A tied és az enyém. Nem baj, hogy nem tudsz olvasni, azért jársz iskolába, hogy ezt is megtanuld. Kérd meg édesanyádat, édesapádat vagy a testvéredet, hogy olvassa fel neked a te oldaladat. Minden hónapban találkozunk a 19. oldalon.

Rejtvény! A képen látható tárgyakat úgy válogatta össze Cerufánt, hogy mindegyiknek azonos legyen a kezdőhangja. Egy tárgyat azonban tévedésből rakott oda. Melyik az? Rajzold le, és küldd be a KISDOBOS-nak!

Játék! Vágj fel tarka szívószálakat apró darabokra, és fűzd fel cérnaszálra. Hajlíts belőle kígyót, madarat, halat. Ha ismersz már néhány betűt, azokat is megformálhatod!

Írta és rajzolta Marék Veronika

Hazai tájakon

Ha a Bakonyban Úrkút környékén jártok, el ne felejtsétek megkeresni a Csárda-hegyi természetvédelmi területet. Holdbéli táj tárul itt elétek, mély üstök, kráterszerű formák. E kráterek azonban nem tűzhányók, hanem ősi trópusok emlékei. Csak a forró égöv tengernyi csapadéka képes arra, hogy ilyen különleges formákat oldjon a kemény mészkőbe.

De hát mikor volt trópus errefelé, a Bakony tájékán? Százmillió esztendeje bizony annak, hogy a trópusi mészkőformák létrejöttek, de nem itt, ahol ma van a Bakony, hanem messze délen, az Egyenlítő közelében. Merthogy a Bakony akkortájt még Afrika része volt, s csak később vándorolt évenként néhány centiméteres sebességgel mai helyére. Bizonyítják ezt azok a parányi mágneses ásványszemcsék, amelyek a kőzet keletkezésekor úgy álltak be a mágneses észak és dél irányába, mint megannyi miniatűr iránytű. De bizonyítják a Csárda-hegy kőzeteibe zárt ősállati maradványok, a kagylók, a pörgekarúak, a fejlábúak kövületei is, amelyek rokonai egykoron mind az afrikai tengerszegély lakói voltak.

Úrkút

A Csárda-hegynek van még egy másik érdekessége. A kráterszerű üstök fala fekete, mintha kormos lenne. Ez a fekete festék azonban mangánvegyület. Az üstöket ugyanis évmilliókon keresztül mangánérc töltötte ki, ezt csak a mi évszázadunkban bányászták ki. A geológia számára furcsa rejtvény, miként került a mangánérc a trópusi mészkőkarszt üregeibe. De rögtön választ kapunk a kérdésre, ha arra gondolunk, Úrkút egész környéke tele van mangánérccel, a föld alatt és a felszín közelében egyaránt. Az áthalmozódott mangánérc töltötte ki az üstöket, s védte meg egyúttal mindaddig a természet pusztító erőitől, míg csak az ember ki nem bányászta onnan. Így történt, hogy egy különleges értékű természetvédelmi terület a bányászkodásnak köszönheti létrejöttét.

Dr. Juhász Árpád

A Jotunheimen Nemzeti Park

Nemzeti park: természetvédelmi egység, nagyobb tájegységek természetes állapotban való megőrzésére. (Alapismereti kislexikon)

1988-ban a Természetfotósok Nemzetközi Szövetsége Norvégiában tartotta kongresszusát. Ekkor jártam Norvégiában és a Jotunheimen Nemzeti Parkban. Ez Norvégia egyik legismertebb és leglátogatottabb nemzeti parkja.

Nyáron a bakancsos turisták kedvelt hétvégi úticélja, télen a síelők paradicsoma. A turistákat jól kiépített turistautak, sípályák és menedékházak várják. A turizmus fejlődésével együtt halad a természetvédelem. Norvégiában is az a cél, hogy megőrizzék és továbbadják a természetet a gyerekeknek, a jövő nemzedékeinek.

A mai táj a földtörténet jelenlegi szakaszában, a jégkorszakot követő időben alakult ki. A jégtakaró leolvadásának peremén képződött folyamvölgyek szabdalják kisebb táblákra. Magaslatai, hátságai is az olvadékvizek hordalékainak lerakódása által keletkeztek. Tengerszem eredetű csodaszép tavak, vízeséssé váló patakok teszik vadregényessé a tájat. Északi részén található Norvégia két legmagasabb hegycsúcsa: a Glittertind (2472 m) és a Galdhopiggen (2468 m). Ezt a részt a mondák „az óriások otthonának” tartják. Nyugatról a Sogne fjord, keletről pedig a Lagen folyó határolja.

A hegyoldalakon övezetesen helyezkedik el a növényzet. Az alsóbb részeken a legkülönbözőbb hegyi virágok pompáznak, de feljebb csak a sziklákba kapaszkodó, mindent kibíró növényzet képes megmaradni.

Szalánczy Béla

A szerző felvételei

HidroxÉnia Játékprogramja

Egy szép nyári napon Hidroxénia királylány a legtitkosabb szobájában ült. Buzgón nyomogatta egy Komodor 128 gombjait. Csak egy önjáró robot és egy psziborg állt mellette.

– Ó, nem és nem! Ez az átkozott gép semmilyen utasítást nem ért. Szétzúzom! Ripityára töröm! Soha nem fogok férjhez menni, pedig a csodálatos Atommorfium királyfi kérte meg a kezem. Minden királylány sárgul az irigységtől. Én pedig egy nyomorult játékprogramot se tudok írni.

Pedig Computex bolygón, ahol édesapja, Hidrox király uralkodott, az volt a törvény, hogy aki férjhez akar menni, annak legalább egy játékprogramot kell készítenie. A királylány hát tovább nyomkodta a gombokat. A gép már mindent összevissza írt, végül begerjedt. A királylány feje vöröslött a méregtől.

– Azt ajánlom felség, hogy kapcsolja ki a gépet! – mondta a psziborg. Az önjáró robot hozzálépett és kinyitható fémhasából egy pohár vizet vett elő. Ám a felség a földre öntötte, és így kiáltott:

– Hagyjatok békén! Ha annyira okosak vagytok, mondjátok meg, miért nem érti ez a gép, hogy: „Csinálj egy játékprogramot"!?

– Sok időbe telne, míg elmagyaráznánk, felség!

Megszólalt az ajtó fölé szerelt hangszóró:

– Kedvesem, lennél szíves átrepülni a szülői palotába? – kérdezte kedvesen Hidrox király.

– Természetesen papa, csak egy kicsit rendbeteszem magam.

Robotjai felöltöztették Hidroxéniát, és előállt az űrkocsija. Elrepült a szülői palotába.

– De jó, hogy itt vagy! Sokáig várattál – szólt az apja.

– Bocsáss meg papa, de a játékprogramon dolgoztam!

– Az más! A legfőbb miniszteremmel már el is készítettük az esküvőd programját. Az esküvő augusztus 1-től szeptember 1-ig tart. 1-jén lesz a Nagy Ebéd a kristálypalotában. Felségednek be kell mutatnia a játékprogramot. 2-án megtartjuk a Nagy Esküvőt a smaragdpalotában. 3-án átveszitek az uralkodást.

A királylány visszament a palotájába, bezárkózott és gondolkodni próbált.

– Nem vagyok méltó, hogy királynő legyek! Elmegyek, elbujdosom. A kocsimat!

Máris ott termett egy szuper űrkocsi. A királylány elviharzott. Ahogy ment, útközben S. O. S. jelekre lett figyelmes. Valaki bajban van. Megnyomott egy gombot, s a képernyőn megjelent a bajbajutott. A nyömöncik bolygójáról való volt. Felvette az űrhajójára, és elvitte a nyömöncik után.

– Köszönöm leányka. Mivel háláljam meg jótettedet? Arannyal, ezüsttel?

– Nem kell a kincsed. Készíts játékprogramot az esküvőmre, hiszen ti vagytok a leghíresebb programkészítők.

A játékprogram idejében elkészült. Elérkezett a nagy nap. A kristálypalota gyönyörű volt. Szólt a zene. Mindenki átsétált a játékterembe. A játékprogram nagy sikert aratott. Hidrox király csendesen a lánya fülébe súgta:

– Érdekes! Pont olyan, mintha egy nyömönci készítette volna.

– Bizonyára – mondta Hidroxénia, és hamiskásan elmosolyodott.

Kovács Margit
Bikszádi Úti Általános Iskola 6/b.
A Kölyökrádió mesepályázatának
első díjas meséje (rövidített változat).

A Kölyökrádió
meseíró-pályázatának
további nyertesei:
Pásztor Angelika, Hetey Andrea,
Kovács Ildikó, Dajka Anita,
Konkoly Sándor, Balkány.
Nagy Tamás, Jászberény.
Girán Levente, Berettyóújfalu.
Kokán Zsuzsa, Mózahalom.
Viczián Ottó, Putnok.
Hervai Mihály, Komló.

Barátunk a számítógép

E programunk egyúttal rejtvény is. Már a programban elrejtettünk egy nevet, amelyet nektek kell kitalálni. Indítás után a gép kiírja, hogy a név hány betűből áll. A betűket egyenként kell megkeresni. A gondolt betűt beírhatjátok, majd megnyomjátok a RETURN-t. A gép segít: kiírja, hogy előrébb vagy hátrább próbálkozzatok. Ha eltaláltátok, ezt is közli, és a megfelelő betűt alul középen kiírja. Így kereshetitek meg az összes betűt.

Ha sikerült a megfejtés, az eredményt küldjétek be! A helyes megfejtők között jutalmat sorsolunk ki.

A program +4-es és C 16-os gépre készült. Ha a 10. és 240. sort a melléklet szerint átírjátok, máris C 64-es gépen futtatható.

A rejtvény megfejtése után sem kell a programot félretenni! Ha a második melléklet szerint átírjátok a 30., 40. és 50. sort, egy általános szókitaláló programot kaptok (mindegyik gépre jó). Ezt ketten játszhatják. Az egyik játékos begépel egy tetszés szerinti szót, ami nem jelenik meg a képernyőn. Kiíródik, hogy a szó hány betűs. Ezután a másik játékos betűnként összeállítja a megoldást. A feladott szó legfeljebb 20 betűs lehet. Szóközöket nem adhatunk meg.

Pethes Endre

1. melléklet

```
10 POKE53280,3:POKE53281,1:PRINT"▮"
240 POKE1832+I,Y
```

2. melléklet

```
30 PRINT"▮▮GE▮□,▮PELD BE A SZO▮□,▮T!"
40 PRINT"▮":INPUTS$
50 PRINT"▮"
```

```
10 GRAPHIC0,1:COLOR0,2:COLOR4,3,5
20 DIMK$(20):S=22
30 A1$=CHR$(3*S):A2$=CHR$(3*S+3):A3$=CHR$(100-S)
40 A4$=CHR$(68):A5$=CHR$(3*S+9):A6$=CHR$(4*S-12)
50 S$=A1$+A2$+A3$+A2$+A4$+A2$+A5$+A2$+A6$+A2$+A5$
60 A=LEN(S$):A$=STR$(A)
70 PRINT"▮▮▮A SZO▮□,▮";A$" BETU—bo—l a,ll"
80 FORI=1TOA:K$(I)=MID$(S$,I,1):I$=STR$(I)
90 PRINT"▮▮▮MELYIK A(Z)";I$;".BETU▮□—▮?"
100 INPUT"▮▮▮";L$:X=ASC(L$):Y=X-64
110 IFL$="0"THENPRINT"▮▮▮▮▮▮▮▮":END
120 IFL$>K$(I)THEN150
130 IFL$<K$(I)THEN180
140 IFL$=K$(I)THEN210
150 PRINT"▮        "
160 PRINT"▮▮ELO▮□—▮RE▮□,▮BB !□□□□□□□□"
170 GOTO90
180 PRINT"▮        "
190 PRINT"▮▮HA▮□,▮TRA▮□,▮BB !□□□□□□□□"
200 GOTO90
210 PRINT"▮        "
220 PRINT"▮TALA▮□,▮LAT !"
230 GOTO240
240 POKE3880+I,Y
250 PRINT"□□□□□□□□□"
260 NEXT:PRINT"▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮▮":END
```

Jelmagyarázat

```
▮ = NYIL JOBBRA
▮ = NYIL BALRA
▮ = NYIL LE
□ = NYIL FEL
▮ = CONTR+6
▮ = CONTR+7
▮ = CONTR+3
```


Dobra verjük!

Áprilisban a tánc világnapja alkalmából folytattuk a **„Táncolj az egészségért"** mozgalmat. Mindkét rendezvény teljes bevételét befizették a beteg gyerekek gyógyítására, a 21798292-3861 számú számlára. A budapesti IV. kerületi Úttörőházban a Viola együttes vezetett táncházat. Képünkön a VDSZ Bartók együttesét látjátok. (XIII. ker. Műv. Közp.)

Június 15-én a Magyar Képzőművészeti Főiskola és a magyarországi Francia Intézet közösen **aszfaltrajzversenyt** rendezett a nagy francia forradalom bicentenáriuma (200 éves évfordulója) alkalmából. A rajzok a forradalom jelszavai – szabadság, egyenlőség, testvériség – jegyében készültek. Az ünnyepélyes díjkiosztáson együtt énekelték a francia és a magyar gyerekek a francia himnuszt. A hatalmas emeletes tortából minden résztvevő kapott egy szeletet. Ha ti is rendeztek hasonlót, küldjetek róla tudósítást!

Május 20-án a csákvári kisdobosok **hétfordulós vetélkedőt** tartottak „Mesefa" címmel. A vetélkedő során kiderült, kik ismerik a legjobban a meséket.

Bácsi János mezőberényi tanár **színházat** játszik tanítványaival. Minden közösen készül: a történet kitalálása, a szereplők kiválasztása, a színrevitel, sőt még a jelmezek is.

„Kedves Gyerekek! Tüsi vagyok, a sün. A barátaimmal itt lakom az erdőben. Szívesen elmesélem nektek kalandjaimat. Ha érdekelnek benneteket ezek a történetek, olvassátok el a könyvet, és mindent megtudtok az életünkről."
Ezekkel a szavakkal kezdődik Tony Wolf Mesél az erdő c. könyve, melyet az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó adott ki.

Lapunk márciusi locsolóvers pályázatán könyvjutalmat nyertek:

Farkas Éva, Apátfalva, **Szilágyi Réka,** Marcali, **Takács Erika,** Molnaszecsőd, **Szennai István,** Balástya, **Farkas Attila,** Szombathely, és a **Noszlopi Gáspár Általános Iskola 2. a. osztályos tanulói,** Marcali.

A BETÜZGETŐ nyertesei:

Besenyei Csilla, Budapest; **Andorka Judit,** Győr; **Árgyelán Marianna,** Kétegyháza; **Bakucz Ildikó,** Békés; **Bán László,** Kecskemét; **Berke Krisztián,** Vác; **Bíró Ivett,** Vajszló; **Bittó Bernadett,** Sopron; **Bognár Zsolt,** Baja; **Borka Kinga,** Baj; **Deli Orsolya,** Dombóvár; **Ifj. Gál László,** Szolnok; **Gál Marianna,** Medgyesegyháza; **Horváth Alexandra,** Győr; **Hőgyes Erzsébet,** Okány; **Kállay Csilla,** Szerencs; **Kiss Róbert,** Szarvas; **Kóbor Teodóra,** Szeleste; **Kövér Hédi,** Szombathely; **Magyar Márta,** Békéscsaba; **Orosz Bertalan,** Újcsalános; **Poczok Richárd,** Eger; **Reinelt Zolika,** Szentgotthárd; **Rimóczi Csilla,** Jászladány; **Sipiczki Anikó,** Kamut; **Soós Tímea,** Kecskemét; **Tábori Zoltán,** Tápiószecső; **Varga Edit,** Derekegyház; **Vincze István,** Ercsi; **Wolfárt Orsolya,** Baja.

Az UNICEF QUIZ nyertesei

Musek Ágota és Hajnalka, Budapest; **Bakacsi Szilvia,** Szeged-Dorozsma; **Balog Bernadett,** Pitvaros; **Bámer Ágnes,** Tiszaföldvár; **Barátság raj,** Kaposvár; **Büksi Zsuzsanna,** Vaskút; **Dienes Zoltán,** Szerep; **Énzsöly Kinga és Anna,** Győr; **Fazekas Endre,** Eger; **Fodor Ilona,** Csákvár, Gál Zsolt, Szolnok; **Hegedűs Mariann,** Kék; **Horváth Zsolt,** Kiskunhalas; **Keszthelyi Bernadett,** Szekszárd; **Kollár László,** Lajosmizse; **Kovács Alexandra,** Nyírkáta; **Kovács Annamária,** Békéscsaba; **Kovács Szilvia,** Nádasladány; **Kozák Zoltán,** Debrecen; **Liktor Zsanett és Gábor,** Ózd, **1-3. napközi,** Zalabér; **Mészáros Katalin,** Győr; **Musa Melinda,** Szentes; **Nagy Éva,** Kecskemét; **Pap Tünde,** Mázaszászvár; **Sánta Krisztina,** Orosháza; **Sisa Eszter,** Hatvan; **Somosi Mariann,** Körösladány; **Szabó Viktor,** Nyíregyháza; **Szász Mónika,** Békés; **Szendrei Eszter,** Mezőcsát; **Szőnyi Andrea,** Hódmezővásárhely; **Tóth Péter,** Ercsi; **Urbán Fruzsina,** Jászkisér; **Zombori Edina,** Szob.

Postafiók 100.

Barátaim,

megint előttünk áll egy dolgos iskolaév. Remélem jól nyaraltatok, és annyi élménnyel tértetek vissza, hogy kitart a következő vakációig. Nyáron mi is törtük a fejünket, hogyan tudnánk titeket jobban bevonni a „lapcsinálásba". Kitaláltuk, megalakítjuk a **Kis Tudósítók Országos Hálózatát.** (Röviden: KTOH.) Tagja lehet mindenki, aki érdekes, színes tudósítást küld a Kisdobosnak. Tudósíthattok iskolai, családi vagy egyéb eseményekről, állatok, növények stb. fejlődéséről, egyszóval az életetekről.

Szabályaink

1. A KTOH tagjai nyitott szemmel figyelnek a körülöttük zajló eseményekre.
2. Törekednek arra, hogy helyesen, szépen, magyarul írjanak.
3. Tömören és figyelemfelkeltően tudósítanak.

Írjátok meg, mivel bővítenétek a szabályokat! A KTOH-tagok igazolványt is kapnak, melyet postán küldök el nektek.

Ladányi Boglárka negyedik osztályos versével bátoríthatjátok azokat, akik most kezdik a betűvetés mesterségét tanulni.

A rakoncátlan betűk

Mikor írni tanultam,
Jaj, de sokat nyafogtam:
Anyu, nem megy, hiába,
Összeakad a lába!

Összevissza kusza sorok,
Anyu, én már nagyon unom:
Nem lesz ebből semmi sem,
Soha nem tanulom meg!

Megy ez lányom, csak csináld,
Kialakul lassacskán.
Türelem kell, semmi más,
Már kész is a másolás!

Gyakran sóhajtozom: kevés ez az egy oldal. Legalább még egy kellene, mert most sem fog mindenkinek a neve bekerülni az újságba. Sokan szeretnétek levelezni, vagy csereberélni. Türelmeteket kérem. Októberben biztosan sorra kerültök.

Levelezni szeretnének

Járfás Katalin, 1104 Bp. Mádi u. 121/c 3. em. 10.; **Szalai József,** 1173 Bp. XVII. ker. 516. u. 10. Újakadémia ltp., sakkról, csillagászatról, német, angol, eszperantó nyelvről; **Gránitz Melinda,** 2476 Pázmánd, Szabadság u. 71., negyedikes; **Aranyos Andi,** 2364 Ócsa, Üllői út 26., negyedikes; **Pető Krisztina,** 8112 Zichyújfalu, Petőfi S. u. 13., 10 évesekkel; **Tóth Éva,** 3016 Boldog, Lenin út 9., negyedikesekkel; **Pádár Réka,** 3077 Mátraverebély, Béke út 28.; **Pászti Margit,** 6000 Kecskemét, Pécsvárad u. 3., negyedikesekkel; **Molnár Noémi,** Pécs, Bornemissza G. u. 8. 1/2., negyedikes; **Surtik Vera,** 8900 Zalaegerszeg, Madách u. 22., ötödikes; **Metz Brigitta,** 295400 Munkács, Szovjetunió Kárpátontúli-terület, Duchnovics u. 92.; **Ladiszlai Hédi** és **Csilla,** 7400 Kaposvár, Balázs J. u. 47.

Cserebere

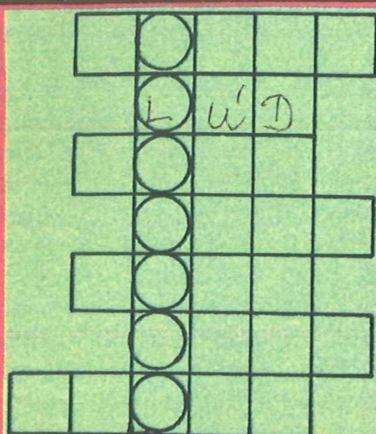
Dudar Marianna, 7000 Sárbogárd, Barátság út 9/2, 9-10 évesekkel levelezne, képeslapot, naptárt, bélyeget, szalvétát gyűjt; **Rehó Lívia,** Kárpátontúli-terület, Uzshorodi járás, Koncháza 8. Szovjetunió. Ötödikesekkel levelezne, naptárt, matricát, szalvétát gyűjt; **Filczer Anita,** 3950 Sárospatak, Borsi út 51. Negyedik osztályos, naptárt, szalvétát gyűjt; **Brinhus Helga,** 6412 Balotaszállás, Ságvári E. u. 22. Harmadikos, szalvétát, levélpapírt, együttescímeket gyűjt; **Regőczi Nóra,** 9112 Sokorópátka, Dénes Vencel út 29., szalvétát gyűjt; **Matuska Tamás,** 5600 Békéscsaba, Haán Lajos tér 6. II. e. Harmadik-ötödik osztályosokkal levelezne, bélyeget gyűjt; **Szántó Attila,** 7401 Kaposvár, Árpád u. 13. Negyedik-ötödik osztályosokkal levelezne, bélyeget, régi leveleket, iratokat gyűjt; **Vedrődi Éva,** 9245 Mosonszolnok, Sport út 2. Tíz-tizenkét évesekkel levelezne, szalvétát, bélyeget, matricát gyűjt; **Kovács Bernadette,** 4524 Ajak, Ifjúság út 26. Ötödikes, szalvétát, matricát, naptárt, képeslapot gyűjt; **Tóth Erika,** 4251 Hajdúsámson, Szondi u. 3. Szalvétát gyűjt; **Lengyel Szilvia,** Konyár, Debreceni u. 7. Szalvétát, kártyanaptárt, képeslapot, énekesek képeit gyűjti; **Fábián Annamária,** Stroda Siroly 24/a localitatue: Osorheija Letyl, Bikok 3715 Románia. Harmadikos, 10 éves, képeslapot, szalvétát gyűjt; **Nagy Kata,** 8900 Zalaegerszeg, Madách u. 20. 11 éves, szalvétát, matricát gyűjt; **Gleina Norbert,** 1214 Bp. Csepel, Bánya u. 31. I. 6. Ötödikes fiúkkal levelezne, sörösdobozokat gyűjt.

Az új tanévhez egészséget, nagy-nagy kitartást és jó kedvet kívánok minden olvasónknak!

Szervusztok:
Dobos Dorka

SZEPTEMBERI FEJTÖRŐ

Állatok

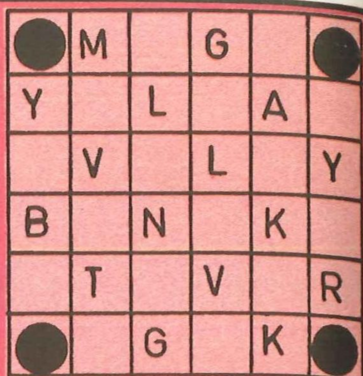
Az alant felsorolt állatok nevét írd be az ábra vízszintes soraiba úgy, hogy a körökkel megjelölt függőleges oszlop betűi egy nyolcadik állat nevét adják. (Felülről lefelé olvass!) Ezt az állatnevet küldd be!

FÓKA, KUTYA, LÁMA, LÚD, NYÚL, TEHÉN, TEVE.

Pótold

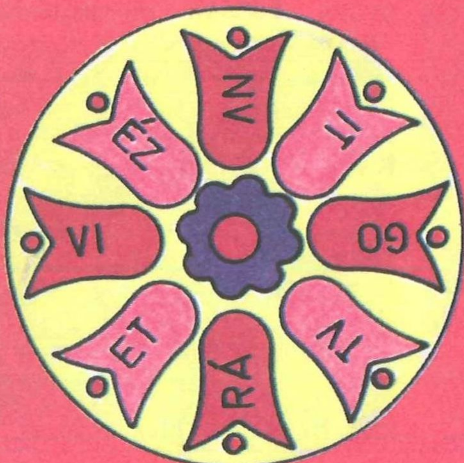
az ábra hiányzó betűit! A következő betűket írd a megfelelő helyekre: A, A, Á, E, E, É, G, I, I, Í, K, N, N, O, Ö, R.

Ha jó helyre írtad a betűket, akkor kiolvashatod Petőfi Sándor Szeptember végén című költeményének első sorát. Ezt a sort küldd be!

Szóvirág

Kányádi Sándor Romániában élő magyar írót a KISDOBOS februári számában mutattuk be. Rejtvényünkben egyik, gyerekeknek szóló kötetének címét rejtettük el. Ha a virágokban látható betűket helyes sorrendbe rakod, megkapod a könyv címét. Írd meg nekünk is!

Folytatásos rejtvénypályázat

Négy egymást követő számunkban a 130 éve született nagy magyar mesemondóról emlékezünk meg rejtvényes formában is. Minden számunkban találsz majd ezzel kapcsolatban rejtvényt. **A négy rejtvény megfejtését egyszerre, decemberben kell beküldeni.** A helyes megfejtések beküldői között értékes nyereményeket sorsolunk ki.

Ebből a rejtvényből kiderül az író neve, ha az ábra betűit futólépésben helyes sorrendben olvasod össze.

Zala József munkája

A megfejtéseket szeptember 26-ig küldjétek be nyílt levelezőlapon. Címünk: Kisdobos 1502 Budapest, Pf. 100.

Az áprilisi fejtörők helyes megfejtése:

Anagramma: Szabadság. Az új szavak sorrendben: sereg, zálog, abrak, bátor, apály, dráma, sugár, árkád, gárda. **Versidézet:** Már egy hete csak a mamára / gondolok mindig, meg-megállva... **Szóvirág:** Nyíljék egymillió virág. **Közmondás:** Szükség termi az egészséget.

Az áprilisi fejtörők helyes megfejtéséért 50 Ft-os könyvutalványt nyertek:

Bodrovics Péter, Bohus Eszter, Házi Andera, Müller Tamás, Budapest; **Baráth Zsuzsanna,** Miskolc; **Bartha Júlia,** Pécs; **Bek Roland,** Lovászi; **Benkó Gábor,** Üllő; **Böjtös Ildikó,** Sopronnémeti; **Bukri Annamária,** Szigetszentmárton; **Csizma Ibolya,** Pécs; **Darida András,** Szarvas; **Dufka Hajnalka,** Kiskunfélegyháza; **Drácz Dóra,** Szombathely; **Egyervölgyi Ibolya,** Szombathely; **Farkas Zoltán,** Aba; **Gábriel Annamária,** Nagyszentjános; **Gáspár Helga,** Százhalombatta; **Hegyi Ádám,** Veszprém-Kádárta; **Horváth Eszter,** Zalalövő; **Horváth Zoltán,** Veszprém; **Huszár Tünde,** Somogyacsa; **Juhász Jácint,** Újlengyel; **Kádár Adrienn,** Törökszentmiklós; **Kecser Piroska,** Mende; **Kertész Káldor,** Érdliget; **Kisari Andrea,** Eger; **Kolozsvári Renáta,** Szentes; **Krajcsovicz György,** Szarvas; **László Erika,** Kerékteleki; **Liktor Gábor** és **Zsanett,** Ózd; **Magyar Anna,** Nagykőrös; **Marton Mónika,** Csénye; **Marton Szilvia,** Fülöpszállás; **Mező Gábor,** Balkány; **Molnár Kinga,** Bonyhád; **Móra Ferenc raj,** Zalaegerszeg; **Pados Edit,** Győr; **Pataki Enikő,** Békés; **Roszkos Annamária,** Békéscsaba; **Szász Lőrinc,** Veszprém; **Tarczali Piroska,** Hárskút; **ifj. Tillmann Róbert,** Székesfehérvár; **Torma Beáta,** Nagykutas; **Tóth Andrea,** Ruzsa; **Tóth Violetta,** Kerecseny; **Varga Móni,** Romhány; **Vincze István,** Ercsi; **Zöld Éva,** Derecske; **Zsigmond Ildikó,** Sülysáp.

Kistányér agyagból

Kell hozzá: **agyag.** Szobrász- vagy fazekas szakkörben, művelődési házban vagy agyagkészítő kisiparosnál juthatsz hozzá, de városod vagy falud környékén te magad is „bányászhatsz". **Modellgipsz:** háztartási boltban árulják. **Sodrófa, kés. Gumilabda:** teniszlabdánál valamivel nagyobb.

A kilyukadt vagy megpuhult labdát vágd félbe, majd mindkét felét fordítsd ki. A sima, mintás fele kerüljön belülre. Keverj gipszet az egyik felében úgy, hogy a labdába öntött vízbe szórd a gipszet. Gyengén rázogasd, hogy a gipsz leülepedjen. Annyit kell beletöltened, hogy elérje a víz színét. Keverd össze! Csomó- és buborékmentes palacsintatészta sűrűségű pépre van szükségünk. A gumilabda másik felét tedd egy befőttes üveg peremére, így nem billen fel, amikor a gipszet beletöltöd. A gipsz kb. 10 perc alatt megköt, megkeményedik. A labdából úgy tudod kivenni, ahogy úszás után az úszósapkát húzod le a fejedről.

A gipsz félgömböt legalább egy napig szárítsd, de napra, meleg kályhára ne tedd!

Másnap a sodrófával nyújts ki egy kb. 8 mm-es, egyenletesen vastag agyaglapot. (Az agyaglap nem ragad le, ha a nyújtást csomagolópapíron csinálod.) Terítsd az agyaglapot az asztalra helyezett gipsz félgömbre, majd nyomkodd gyengén a formára! Vágd körbe a késsel! Mielőtt levennéd a formáról, kicsi agyaghurkából készített gyűrűt tapassz a dombocska tetejére! Ez a tányérod talpa.

A képen látható tányérokat a gyerekek földfestékkel díszítették.

Hogyan készíthetsz földfestéket vagy ahogy a fazekasok mondják: engóbokat? Agyagozás közben az eltört vagy rosszul sikerült tárgyakat ne dobd ki, gyűjtsd össze egy vödörben! A festék készítéséhez csontszáraz törmelékre van szükséged. Önts rá annyi vizet, hogy ellepje! Ha vörös földfestéket akarsz készíteni, akkor az így feláztatott agyagpépbe vörös vas - oxidot szórjál. Zöldet kapsz, ha krómoxidot kevertsz az iszapba; feketét, ha rézoxidot; szürkésfeketét, ha mangánoxidot. Ezeket a festékeket a temperához hasonlóan egymással is keverheted, ezzel újabb árnyalatokat nyerhetsz. A fémoxiddal kevert agyagiszapot szűrd át szitán, hogy ne legyen csomós a festéked. Fém - oxidokat a porfestéket is árusító háztartási boltban vagy festékes szaküzletben vásárolhatsz.

Kardos Mária

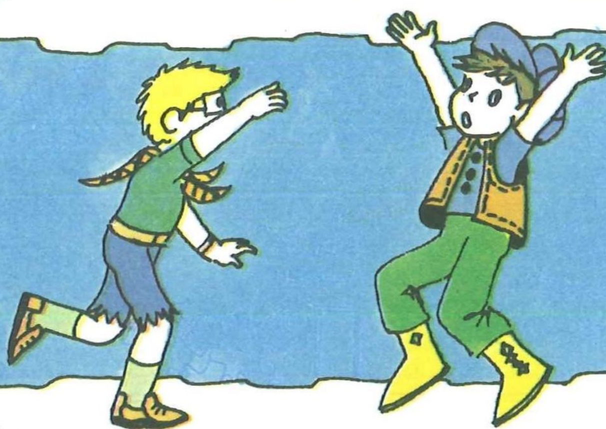
Ha többet szeretnél megtudni a fazekasság legegyszerűbb fogásairól, olvasd el Kardos Mária ***Agyagművesség*** *című könyvét. A Móra Könyvkiadó* ***Hobbi*** *sorozatában jelent meg.*

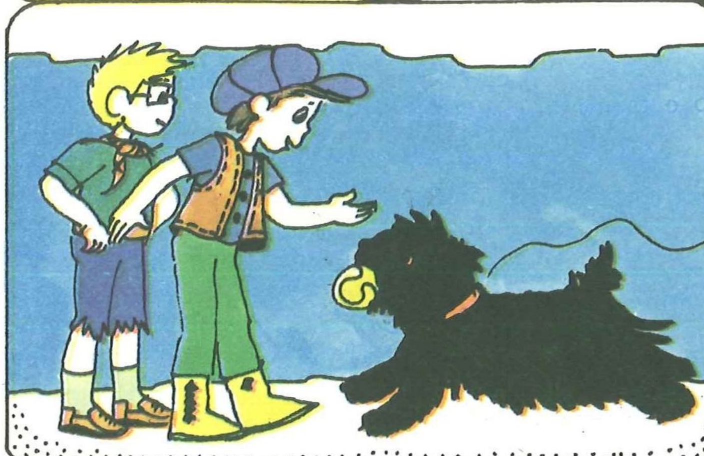
Fotó: Káldor Katalin

A KÉK KERÍTÉS

Van valahol egy kék kerítés, amelyik szereti, ha rajzolgatnak rá.

– Kapd el! – kiáltotta Bence, és messzire hajította a labdát. Körmi nem tudta elkapni. Utána indult, aztán megállt.

– Nini! Labdaszedőnk van! Szia, puli! No, add ide szépen azt a labdát! Hallod? Engedd már el! Rossz kutya!

A puli eleresztette a labdát... – Tűnés haza! – dühöngött Bence. De a kutya nem mozdult. Nem tudta, hol lakik...

– Bence! – újságolta Körmi. – Ez egy elveszett kutya! – Akkor vidd haza, de gyorsan! – morogta Bence.

Kócos szivesen követte Körmit. Gergő úgy megörült, hogy Körmi kezébe nyomta az új focilabdáját!!!

Marék Veronika